

نگاهی به شیظنت‌های تلاویو در برنامه جامع اقدام مشترک و تأثیر پذیری طرف‌های غربی از نیروهای بیرونی

دومینوی برجام

عبدالرحمن فتح‌اللهی: اگرچه آمریکا و ایران در هفته‌های اخیر در حال بررسی پاسخ‌های یکدیگر نسبت به متن پیشنهادی اتحادیه اروپا برای احیای توافق هسته‌ای بوده‌اند که به گفته جوزپ بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و هماهنگ‌کننده مذاکرات وین، آخرین متن پیش‌نویس و آخرین پیشنهاد برای رسیدن به توافقی بر سر احیای توافق هسته‌ای است؛ اما دیگر خبری از آن تب‌وتاب و امید گذشته برای بازگشت به برجام نیست؛ مذاکرات دوباره با سکون، رکود و بن‌بست مواجه شده است. به موازاتش برخی منابع از تضمین دولت بایدن به تل‌آویو برای عدم حصول توافق تا زمان برگزاری انتخابات کنسنت و نیز انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره می‌گویند. در این میان تحولات چند روز اخیر هم حکایت از آن دارد که اروپایی‌ها مانند ایالات متحده در آستانه نشست فصلی شورای حکام آژانس شمشسیر را از رو بسته‌اند؛ بنابراین نه تنها احتمال فرسایشی شدن مذاکرات وین و تأخیر در احیای برجام مطرح است؛ بلکه حتی امکان شکست گفت‌وگوها نیز وجود دارد.

یک بیانیه

بیانیه شنبه جاری تروئیکای اروپا عملا به شکنندگی فضای برجامی و گسسل طرفین منجر شد. فرانسه، آلمان و انگلیس در بیانیه‌ای از خواسته ایران در مذاکرات احیای توافق هسته‌ای مبنی بر اینکه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تحقیقاتش درباره ذرات اورانیوم یافت‌شده در سه سایت هسته‌ای را به پایان برساند، ابراز نارضایتی کرده و مدعی شدند این خواسته مذاکرات را به خطر می‌اندازد.

تروئیکای اروپایی در این بیانیه آورده‌اند: «این خواسته آخر تهران، تردیدهایی جدی درباره مقاصد و تعهدات ایران نسبت به نتیجه موفقیت‌آمیز برجام ایجاد می‌کند. موضع ایران با تعهدات قانونی الزام‌آور ایران مغایرت دارد و چشم‌انداز احیای برجام را به خطر می‌اندازد». این سه کشور در بیانیه خود عنوان کردند: «خواسته‌های اخیر نشان می‌دهد که ایران عزم و تعهدی جدی برای به موفقیت رسیدن (گفت‌وگوهای احیای) برجام ندارد».

در مقابل ناصر کنعانی شنبه‌شب در واکنش به بیانیه اخیر تروئیکای اروپایی گفت: «باعث تعجب و تأسف است که در شرایطی که تعاملات دیپلماتیک و تبادل پیام میان طرف‌های مذاکره و هماهنگ‌کننده گفت‌وگوها برای نهایی‌کردن مذاکرات جریان دارد، سه کشور اروپایی در اقدامی انحرافی و به دور از رویکرد نتیجه‌بخش در مذاکرات، اقدام به صدور چنین بیانیه‌ای می‌کنند». سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان با اشاره به حسن‌نیت و اراده جدی جمهوری اسلامی ایران برای نهایی‌کردن توافق رفع تحریم و با یادآوری این موضوع که پیشرفت مذاکرات در بسیاری از مقاطع ازجمله مقطع اخیر، نتیجه ابتکارات و ایده‌های جمهوری اسلامی ایران بوده است، به طرف‌های اروپایی درباره تأثیرپذیری از فضاسازی طرف‌های ثالثی که از ابتدا مخالف روند مذاکرات بوده و اکنون نیز با همه توان به دنبال به شکست کشاندن مذاکرات هستند، هشدار داد. سخنگوی دستگاه دیپلماسی افزود: «باعث تأسف است که سه کشور اروپایی با این بیانیه نسنجیده، گام در مسیر رژیم صهیونیستی مبنی بر شکست مذاکرات گذاشته‌اند و بدیهی

است در صورت تداوم چنین رویکردی، باید مسئولیت نتایج آن را نیز بپذیرند». ناصر کنعانی با یادآوری انفعال طرف‌های اروپایی در ماه‌های اخیر و همچنین اقدام ناپجا و سیاسی این کشورها در پایه‌گذاری قطع‌نامه در شورای حکام آژانس، تصریح کرد: «به سه کشور اروپایی توصیه می‌شود به جای ورود به فاز تخریب روند دیپلماتیک، برای ارائه راه‌حل جهت پایان‌دادن به اختلاف‌نظرهای معدود باقی‌مانده نقش فعال‌تری ایفا کنند». سخنگوی وزارت امور خارجه با اشاره به سابقه همکاری و تعامل سازنده جمهوری اسلامی به‌عنوان یک عضو مسئولیت‌پذیر معاهده منع اشاعه با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، بار دیگر بر لزوم اجتناب از سیاسی‌کاری و طرح اتهامات بی‌پایه علیه کشورمان تأکید کرده و گفت: «مایه تأسف است که کشورهای اروپایی از یک سو به حمایت تمام‌قد از رژیم می‌پردازند که صدها کلاهک اتمی در اختیار داشته و به هیچ‌یک از سازوکارهای منع اشاعه بین‌المللی پایبند نیست و از سوی دیگر علیه برنامه هسته‌ای کاملا صلح‌آمیز جمهوری اسلامی ایران که در معرض گسترده‌ترین بازرسی‌ها قرار داشته، به فضاسازی می‌پردازند».

به موازات گفته‌های کنعانی، مشاور تیم مذاکره‌کننده ایران در مذاکرات وین هم در واکنش به بیانیه تروئیکای اروپایی با اشاره به اینکه کشورهای اروپایی بی‌طرف نیستند، تأکید کرد: «هر چقدر توافق هسته‌ای به تأخیر بیفتد، مشکلات کشورهای اروپایی نیز بیشتر خواهد شد». محمد مردنی در گفت‌وگو با شبکه المیادین گفت: «تروئیکای اروپا و واشنگتن می‌دانند که برنامه هسته‌ای ایران مسالمت‌آمیز است. ایران خواهان رسیدن به توافقی است که منافعش را حفظ کند؛ ولی ما نمی‌توانیم به آمریکایی‌ها و اروپایی‌ها اعتماد کنیم. سه کشور اروپایی بی‌طرف نیستند؛ بلکه هم‌پیمان آمریکا هستند. نباید فریب پروپاگاندا را بخوریم».

مردنی تأکید کرد: «روشن است که تروئیکای اروپایی خواهان بسته‌شدن پرونده تحقیقات آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نیست. رئیس آژانس در صف اروپایی‌ها و آمریکایی‌هاست و از آنها پیروی می‌کند».

از حمایت آمریکا تا انتقاد روسیه

بیانیه شنبه تروئیکای اروپایی از یک طرف با حمایت ایالات متحده و در طرف دیگر با انتقاد روس‌ها همراه بود. پیرو این مسئله یک سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا روز شنبه درخصوص بیانیه سه کشور اروپایی عضو برجام مبنی بر درخواست ایران مبنی بر بستن پرونده کشف ذرات اورانیوم در سه سایت از پیش معرفی‌نشده گفت: «ما با سه کشور اروپایی موافقیم که نباید احیای برجام مشروط به مختومه‌اعلام‌کردن تحقیقات آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درباره کشف ذرات اورانیوم در سه سایت هسته‌ای ایران باشد».

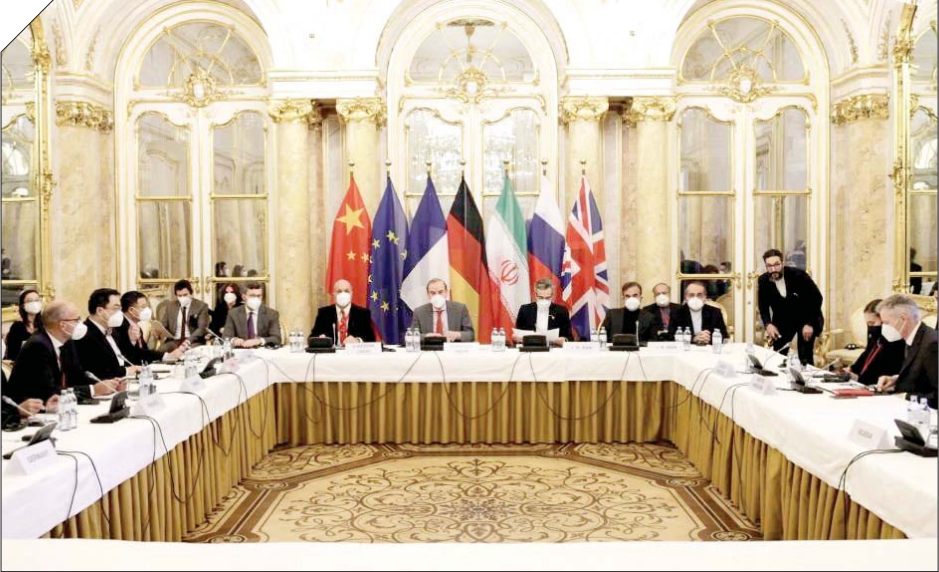
این مقام رسانه‌ای با اشاره به تعهدات قانونی ایران تحت ان‌پی‌تی (معاهده منع اشاعه سلاح‌های هسته‌ای) و موافقت‌نامه پادمانی تهران تصریح کرد: «آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ذرات مواد هسته‌ای را در مکان‌های اعلام‌نشده در ایران شناسایی کرده است و آنها به اطلاعاتی درباره مکان فعلی آن مواد هسته‌ای شناسایی‌شده نیاز دارند تا مطمئن شوند که هیچ ماده هسته‌ای در ایران خارج از پادمان‌های آژانس وجود ندارد».

در آن سو نماینده روسیه در مذاکرات وین از بیانیه اخیر تروئیکای اروپا درباره مذاکرات احیای برجام انتقاد کرد. میخائیل اولیانوف در توییتی نوشت: «این اقدام سه کشور اروپایی واقعا خیلی بی‌موقع بود. درست در زمان حساس مذاکرات وین و در آستانه نشست شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی».

راه برای صدور قطع‌نامه شورای حکام باز است؟

اگرچه خبری رسمی دال بر تهیه پیش‌نویسی با هدف تصویب قطع‌نامه علیه پرونده فعالیت‌های هسته‌ای ایران در نشست فصلی شورای حکام مخابره نشده است؛ اما فضای کنونی و پررنگ شدن رکود و بن‌بست در مذاکرات عملا مسیر را برای صدور قطع‌نامه هموارتر از قبل کرده است.

در این راستا دیدار شامگاه جمعه آنتونی بلینکن، وزیر امور خارجه آمریکا، با کاترین کولونا، جیمز کلورلی و آنالنا بانربوک، همتایان خود از فرانسه، انگلیس و آلمان با محوریت ایران در بروکسل می‌تواند مؤیدی بر تلاش‌های مشترک اروپا و آمریکا

عکس: AFP

کشف‌شده در سه سایت هسته‌ای اعلام‌نشده، ارائه نداده است. در گزارش ثانویه که به رصد رویترز رسیده، آمده است: «مدیرکل (گروسی) به شدت نگران است که ایران در فاصله گزارش قبلی تا گزارش کنونی آژانس، به تعامل با آژانس بر سر مسائل پادمانی برجسته نبرداخته است؛ بنابراین هیچ پیشرفتی در حل‌وفصل آنها حاصل نشده است». آژانس در این گزارش تأکید کرده است: «تا زمانی که ایران توضیحات صادقانه درباره وجود ذرات اورانیوم در تأسیسات اعلام‌نشده ارائه ندهد، در صلح‌آمیزبودن برنامه هسته‌ای این کشور تردید داریم». این مسائل مطرح‌شده در گزارش آژانس و مهم‌تر از همه آنکه این نهاد (آژانس بین‌المللی انرژی اتمی)، صلح‌آمیزبودن برنامه فعالیت‌های هسته‌ای ایران را تأیید نمی‌کند، عملا راه را برای صدور قطع‌نامه علیه جمهوری اسلامی در نشست فصلی شورای حکام به‌شدت هموار کرده است.

در همین راستا یک سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا درباره اینکه آیا واشنگتن در نشست پیش‌روی شورای حکام صرفا به دنبال صدور قطع‌نامه علیه جمهوری اسلامی ایران خواهد بود یا اینکه پرونده همکاری‌نکردن ایران با آژانس به شورای امنیت ملی سازمان ملل ارجاع داده خواهد شد، عنوان کرد: «تحقیقات پادمان سیاسی نیستند. این تحقیقات ابزارهای چانه‌زنی نیستند. زمانی که مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به شورای حکام گزارش داد که مسائل باقی‌مانده با ایران به صورت روشن حل‌وفصل شده است، آن وقت ما انتظار داریم که این پرونده ایران از دستور کار شورای حکام خارج شود، نه قبل از آن». این جمله به معنای آن است که اگرچه در نشست آتی (فصلی شورای حکام) پرونده ایران به شورای امنیت ارجاع داده نخواهد شد؛ اما اعضای شورای حکام دلایل لازم و کافی را برای صدور قطع‌نامه علیه تهران دارند.

برای هماهنگی‌های بیشتر در راستای اتحاد موضعی واحد برای نشست فصلی شورای حکام باشد. آن‌گونه که وزارت امور خارجه آمریکا با انتشار بیانیه‌ای که روی وب‌سایت این وزارت‌خانه قرار گرفته، درخصوص نشست چهارجانبه بروکسل بیان کرد: «چهار کشور درباره آنچه جالش‌های ایران عنوان شده است، رایزنی و بر تعهدشان برای رسیدگی به این چالش‌ها تأکید کرده‌اند».

نکته مهم‌تر آنجاست که به فاصله کمتر از یک روز از نشست چهارجانبه وزرای امور خارجه آمریکا، آلمان، فرانسه و انگلستان شاهد انتشار بیانیه مشترک تروئیکای اروپایی بودیم که نشان می‌دهد بین نشست بروکسل و بیانیه شنبه (تروئیکای اروپا) ارتباط وجود دارد؛ ارتباطی که می‌تواند حکایت از تلاش برای صدور قطع‌نامه احتمالی علیه ایران در نشست شورای حکام داشته باشد.

در این‌بین گزاره مهم‌تر به گزارش فصلی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درباره پرونده فعالیت‌های هسته‌ای ایران بازمی‌گردد. آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در گزارش خود عنوان کرد: «ذخایر اورانیوم غنی‌سازی‌شده ایران به ۱۹ برابر حد تعیین‌شده در توافق هسته‌ای رسیده است. همچنین ذخایر اورانیوم غنی‌سازی‌شده ایران با خلوص ۶۰ درصد از میزان لازم برای ساخت سلاح هسته‌ای فراتر رفته است. مطابق با تخمین‌های گزارش آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، اورانیوم غنی‌سازی‌شده ایران با خلوص ۶۰ درصد و به شکل اورانیوم هکزافلوراید از زمان گزارش قبلی آژانس اتمی از ۱۲.۵ کیلوگرم به ۵۵.۶ کیلوگرم رسیده است. مضافا ذخایر اورانیوم غنی‌سازی‌شده ایران به ۱۹ برابر حد تعیین‌شده در توافق هسته‌ای برجام رسیده است». آژانس بار دیگر مدعی شده است که ایران همچنان پاسخ‌های معتبری درباره منشأ ذرات اورانیوم

ریموند ویل

RAYMOND WEIL
GENEVE

maestro collection

SARMAN Co.

No. 1832, Dr. Shariati St., Next to Pol-E-Roomi, Tehran - Iran